

ARAŞTIRMA

Çocuklarda Diş Fırçalama ile İlgili Youtube Videolarının İçeriklerinin Bir Kaynak Olarak Değerlendirilmesi

Şeyma Mustuloğlu(0000-0001-9796-4348)^α

Selcuk Dent J, 2022; 9: 825-830 (Doi: 10.15311/selcukdentj.1061074)

Başvuru Tarihi: 31 Aralık 2021
Yayına Kabul Tarihi: 16 Mart 2022

ÖZ

Çocuklarda Diş Fırçalama ile İlgili Youtube Videolarının İçeriklerinin Bir Kaynak Olarak Değerlendirilmesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, çocuklarda ağız bakımı konusunda YouTube videolarının içeriğini incelemek ve ebeveynlere bilgi sağlama açısından yararlılığını değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntemler: YouTube'da "Çocuk diş fırçalama" anahtar kelimeleri kullanılarak ilk 100 video değerlendirildi. Video süresi, yüklenme tarihinden günümüze geçen süre, toplam görüntüleme sayısı, beğenme sayısı, beğenmeme sayısı kayıt edildi. Ayrıca videoların etkileşim indeksi ve izlenme oranı da hesaplandı. Bir çocuk diş hekimi tarafından dahil edilen videoların içerikleri değerlendirildi.

Bulgular: Dahil edilen 33 videoların çoğunda (%78.8) bilgiyi veren kişi diş hekimiydi. Videoların %48.5'i az faydalı, %45.5'i orta derecede faydalı bulunurken yalnızca %6,1'i çok faydalı bulunmuştur. Videoların çoğunda diş fırçalama sırasında ebeveyn gözetiminin (%75.8) önemi vurgulanırken, yalnızca %3'ünde diş ipi kullanımının gerekliliği vurgulanmıştır.

Sonuç: YouTube videolarının ebeveyn eğitimi için faydalı bir kaynak olarak kullanılabilmesi için diş hekimleri tarafından ağız sağlığı rehberlerine uygun içerik üretilmesine ihtiyaç vardır.

ANAHTAR KELİMELER

Ağız Sağlığı, Koruyucu Diş Hekimliği, İnternet.

ABSTRACT

Evaluation of The Content of Youtube Videos About Tooth Brushing in Children As A Resource

Background: The purpose of this study is to examine the content of YouTube videos on oral care in children and to evaluate their usefulness in providing information to parents.

Methods: The first 100 videos were rated on YouTube using the keywords "Child brushing teeth". The duration of the video, the time since it was uploaded, the total number of views, the number of likes, the number of dislikes were recorded. In addition, the interaction index and viewing rate of the videos were also calculated. The contents of the videos included by a pediatric dentist were evaluated.

Results: In most of the 33 included videos (78.8%), the presenter was the dentist. While 48.5% of the videos were found to be less useful, 45.5% moderately useful, only 6.1% were found very useful. While most of the videos emphasized the importance of parental supervision (75.8%) while brushing, only 3% of them emphasized the necessity of flossing.

Conclusion: In order for YouTube videos to be a useful resource for parent education, there is a need for dentists to produce content in accordance with oral health guidelines.

KEYWORDS

Oral Health, Preventive Dentistry, İnternet.

GİRİŞ

Çocuklarda ağız sağlığının korunması ve diş çürüğü oluşumunun önlenmesi için diş yüzeyinde oluşan dental plağın mekanik olarak uzaklaştırılması gereklidir. Bu durum da ancak düzenli diş fırçalama alışkanlığı ile mümkün olabilir.¹ Amerikan Pediatrik Diş Hekimliği Akademisi (American Academy of Pediatric Dentistry, AAPD), 3 yaşından küçük çocuklarda sürüntü şeklinde veya pirinç tanesi büyüklüğünde, 3-6 yaş aralığındaki çocuklarda ise bezelye büyüklüğünde diş macunu kullanılmasını önermektedir. Ayrıca ebeveynlere diş macununu yaşlarına uygun miktarda yumuşak bir diş fırçası üzerine dağıtmaları ve çocuklarının diş fırçalamasına yardımcı olmalarını tavsiye eder. Bunlara ek olarak AAPD, diş macunu içeriğinde bulunan florür yararlanımını artırmak için fırçalamadan sonra su ile durulamanın minimum düzeyde olmasını veya hiç yapılmamasını önerir.² Avrupa Pediatrik Diş Hekimliği Birliği (The European Association of Pediatric Dentistry, EAPD) 6 ay-2 yaş arası çocuklar için pirinç tanesi kadar 1000 ppm florür içeren diş macunu, 2-6 yaş arası

çocuklar için bezelye boyutu kadar 1000 ppm florürlü diş macunu, 6 yaş ve üstü çocuklarda ise bezelye tanesi kadar 1450 ppm florür içeren diş macunu ile günde 2 kez diş fırçalamayı önermektedir.³ Amerikan Diş Hekimleri Birliği (American Dental Association, ADA) ise ağız sağlığını korumak için yumuşak kıllı bir diş fırçası ve florürlü bir diş macunu ile günde iki kez 2 dakika(dk) diş fırçalamayı tavsiye etmektedir. Ayrıca ağız içinde tüm bölgelere ulaşılacak büyüklükte bir diş fırçasının diş etine 45 derece açıyla yerleştirilerek, nazik hareketlerle kullanılmasını ve her 3-4 ayda bir diş fırçasının değiştirilmesini önerir.⁴

Günümüzde aylık geliri düşük olan aileler de dâhil olmak üzere çoğu ailenin akıllı telefon, tablet ve bilgisayar aracılığı ile internet erişimi bulunmaktadır. İnternet ortamı sağlıkla ilgili konularda da ailelerin kolaylıkla ulaşabildiği ve yararlandığı bir bilgi kaynak haline gelmiştir. Bazı araştırmalara göre şikâyeti ile ilgili doktoruna danışmadan önce internet ortamında bilgi arayışında olan hastalar bulunmaktadır.^{5,6}

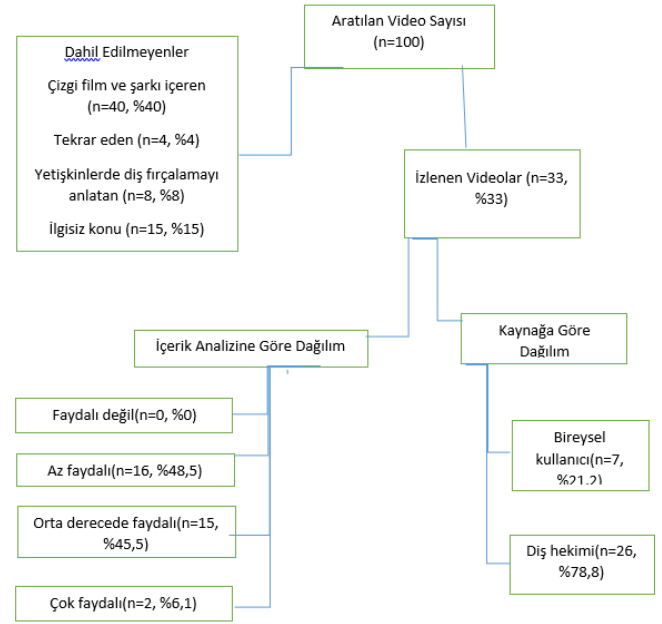
^α Mersin Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti AD, Mersin, Türkiye

YouTube ise bu konuda sık kullanılan ve her kesimden insanın kolaylıkla ulaşabildiği bir video paylaşım platformudur. Özellikle düşük okuryazarlık düzeyine sahip bireylerin internet ortamında bulunan yazılı kaynaklara göre kıyaslandığında çevrimiçi videolardan daha fazla bilgi edindikleri de bilinmektedir.⁷

Literatür incelendiğinde çocuk diş hekimliği ile ilgili olarak erken çocukluk çağı çürüğü, florür, genel anestezi altında diş tedavileri ile ilgili YouTube video platformunda yer alan videoların içeriklerinin analiz edildiği çalışmalarda, içeriklerin yeterli ve güvenli olmadığı konusunda endişeler olduğu görülmüştür.⁸⁻¹⁰ Ayrıca güncel tavsiyelere uygun diş fırçalama yöntemi ile ilgili İngilizce dilinde YouTube videolarının kalitesini ve içeriğini analiz eden araştırmalara rastlanmıştır.^{11,12} Ancak Türkçe olarak yüklenen YouTube videolarının özelliklerini, sağladığı bilgilerin profesyonel önerilere uygunluğunu inceleyen çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı ebeveynler tarafından sorgulanan ve doğru bilgiye ihtiyaç duyulan çocuklarda diş fırçalama ile ilgili Türkçe Youtube videolarının sağladığı bilgilerin içeriğini güncel tavsiyelere göre değerlendirmek ve bu videoların ebeveynler için etkinliğini ortaya koymaktır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışma kamuya açık bir internet sitesinin verileri kullanıldığı için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmadan planlanmıştır. Çalışma 15 Ocak 2022 tarihinde, çevrimiçi video paylaşım sitesi olan YouTube' de "çocuk diş fırçalama" terimi kullanılarak yapılan arama sonucunda bir video listesi oluşturularak yapılmıştır. Daha önce yapılan çalışmalarda YouTube' de kullanıcıların yaklaşık %95'inin ilgili terimi arama sonuçları sonrasında ilk 60-200 video arasında izlenimini gerçekleştirdiği bildirilmesi nedeniyle,^{13,14} bu çalışmada ilk 100 videonun değerlendirilmesine karar verildi. Bulunan ilk 100 video arasında çocuklarda diş fırçalama konusu hakkında eğitici bilgi içeren, Türkçe dilinde olan videolar çalışmaya dâhil edilirken, Türkçe dilinde olmayan, sesi olmayan, yinelenen, çizgi filmli, şarkılı olan, yetişkinlere yönelik ağız hijyeni eğitimi veren, reklam içerikli olan, hiçbir bilgi içermeyen ve 15 dakikadan uzun süren videolar dikkat dağınıklığına sebep olabileceği ve bilgiye ulaşmamayı zorlaştırabileceği için dâhil edilmedi (Şekil 1). Tüm videolar bir çocuk diş hekimi (Ş.M.) tarafından değerlendirildi ve videoların bağlantıları tekrarı gereken analizler için kaydedildi.

Şekil 1.

Değerlendirilen YouTube videolarının sınıflandırılması

Çalışmaya dâhil edilen her videoya ait URL adresi, görüntülenme sayısı, video süresi (dk), yüklenme tarihinden itibaren geçen zaman (gün), beğenilme sayısı, beğenilmeme sayısı, videolarda anlatımı gerçekleştiren kişi (bireysel kullanıcı, diş hekimi) bilgileri kaydedilmiştir. Ayrıca Hassona ve ark.'nın¹⁵ yaptıklarına benzer şekilde videoların etkileşim indeksi (beğenme sayısı-beğenmeme sayısı / toplam görüntülenme sayısı × 100) ve izlenme oranı (toplam görüntülenme sayısı / yüklendiği tarihten itibaren geçen gün sayısı × 100) hesaplanmıştır.

AAPD, EAPD ve ADA'nın güncel tavsiyelerine göre Youtube videolarının ebeveynlere yeterli bilgi sağlamadaki yararlılığını göstermek amacıyla konu ile ilgili incelenecek 11 başlık belirlenmiştir. Buna göre videolarda diş fırçalama pozisyonunun ve diş fırçasının görsel gösterimi (1), ilk diş sürmesi ile birlikte diş fırçalamaya başlama önerisi (2), florürlü diş macunu kullanım önerisi (3), yaşa göre kullanılması gereken diş macunu miktarı (4), diş fırçası kollarının yumuşak olması önerisi (5), en az 2 dk olmak üzere ideal fırçalama süresi (6), bir günde en az iki kez olmak üzere ideal fırçalama sayısı (7), diş ipi kullanım önerisi (8), 11 yaşına kadar ebeveyn gözetimi gerekliliği (9), ebeveynlerin çocuğa örnek olması (10) ve fırçanın 3-4 ayda bir değiştirilmesi gerekliliği (11) konularında toplam 0 ile 11 arasında bir puan verildi. Daha sonra videolar alınan toplam puan üzerinden faydalı değil (0 puan), az faydalı (1-3 puan), orta derecede faydalı (4-7puan) ve çok faydalı (8-11 puan) olmak üzere sınıflandırıldı.

Araştırmanın istatistiksel analizinde SPSS 26 istatistik yazılımından faydalanılmıştır. İncelenen YouTube videolarının tanımlayıcı istatistikleri minimum, maksimum, ortalama, standart sapma, sıra ortalaması, sıra toplamı, frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir.

Araştırma gruplarında normal dağılım varsayımının değerlendirilmesi amacıyla Shapiro–Wilk testi ve Kolmogorov-Smirnov testleri kullanılmıştır. Gruplardaki verilerin normal dağılım sergilemeleri sebebi ile Pearson testi korelasyon analizi yapmak için kullanılmıştır. Ayrıca video içeriklerindeki farklılıklar (kategorik değişkenler) video yükleme kaynağına göre Fisher'in kesin testleri kullanılarak incelenmiştir. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

YouTube aramasında bulunan ilk 100 video değerlendirilmiştir ve bunlardan %33'ü çalışmaya dâhil edilmiştir. Dâhil edilmeyen videoların çoğu çocuklara yönelik çizgi film ve şarkı (%40) içermektedir. Ayrıca konu ile ilgisiz olan, eğitici olmayan 15 video, yetişkinlere yönelik diş fırçalamayı anlatan 8 video ve tekrar eden 4 video çalışmaya dâhil edilmedi. (Şekil 1)

Tablo 1.

İncelenen Videoların Tanımlayıcı Bulguları

Tanımlayıcı Bulgular	Minimum	Maximum	Ortalama	SS*
Görüntülenme Sayısı	12	51179	5069,67	10261,49
Beğeni Sayısı	0	229	25,18	48,37
Beğenme Sayısı	0	0	0	0
Video Uzunluğu (dk.)	0,5	8,38	2,55	1,91
Yüklenme Üzerinden Geçen Zaman	40	3606	1167,85	852,48
Etkileşim İndeksi		12,69	1,93	3,01
İzlenme Oranı	4	6340	698,51	1521,62
İçerik Analizi Puanı	1	8	3,81	1,87

*SS: Standart Sapma

Videoların önemli bir yüzdesi olan %78,8'inde diş hekimleri bilgi verirken, %21,2'sinde bireysel kullanıcılar tarafından bilgi veriliyordu.

Tablo 1'de değerlendirilen videoların tanımlayıcı özellikleri verilmiştir. Buna göre videoların ortalama uzunluğu 2,55 dakikadır. Ortalama beğeni sayısı 25,01 iken beğenilmeyen videoya rastlanılmamıştır. Ayrıca etkileşim İndeksi ortalaması 1,93, izlenme oranı ortalaması 698,51 ve içerik analiz puanı ortalaması 3,81 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2.

Videoda Anlatımı Gerçekleştiren Kişiye Göre Diş Fırçalama ile İlgili Bilgi İçeriği (n=33)

Eğitim içeriği*	Tüm videolar (n=33) n (%)	Anlatımı Gerçekleştiren Kişi		p-değeri**
		Diş Hekimi (n=26) n (%)	Bireysel kullanıcı (n=7) n (%)	
Görsel diş fırçalama	11(33,3)	5(19,2)	6(85,7)	0,002
Diş fırçalama başlama yaşı	21(63,6)	18(69,2)	3(42,8)	0,377
Florürlü diş macunu kullanma önerisi	3(9,1)	2(7,6)	1(14,2)	0,523
Diş macun miktar	10(30,3)	7(26,9)	3(42,8)	0,646
Diş fırçası yapısı	15(45,5)	12(46,1)	3(42,8)	1
Diş fırçalama süresi	12(36,4)	10(38,4)	2(28,5)	1
Günlük fırçalama sayısı	13(39,4)	11(42,3)	2(28,5)	0,676
Diş ipi kullanımı önerisi	1(3)	1(3,8)	0(0)	1
Ebeveyn gözetimi	25(75,8)	20(76,9)	5(71,4)	1
Ebeveynin örnek olması	12(36,4)	10(38,4)	2(28,5)	1
Diş fırçasının değişimi için ideal süre	3(9,1)	1(3,8)	2(28,5)	0,106

* AAPD, EAPD ve ADA'nın güncel tavsiyelerine dayanmaktadır

**Tüm tablo incelemelerinde beklenen değer <5 olduğu için Fisher'in kesin testleri kullanıldı.

***İstatistiksel anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Videoların bilgi içerikleri değerlendirildiğinde %48,5'i az faydalı bulunurken, %45,5'i orta derecede faydalı bulunmuştur. Geri kalan %6,1'i ise çok faydalı video olarak bulunmuştur. Çok faydalı video kategorisinde olan 2 videonun ise değerlendirilen 11 bilginin sekizini içerdiği görülmüştür. Videoların çoğu diş fırçalama sırasında ebeveyn gözetiminin önemini (%75,5) ve diş fırçalama başlama yaşını (%63,6) belirtmekteydi. Diş ipi kullanımı önerisi (%3), diş fırçasının ideal değişim süresi (%9,1), ve florürlü macun kullanımı önerisi (%9,1) en az belirtilen konular arasındaydı. Ayrıca videonun içerik puanları ile görüntüleme oranı ($r = 0,08$, $P > 0,05$), etkileşim indeksi ($r = 0,04$, $P > 0,05$) ve izlenme oranı ($r = -0,07$, $P > 0,05$) arasında anlamlı bir korelasyon bulunamazken, video uzunluğu ($r = 0,4$, $P < 0,05$) ile anlamlı ve pozitif yönde korelasyon olduğu bulunmuştur.

Tablo 2' de incelenen videoların bilgi içeriği anlatımı gerçekleştiren kişiye göre sunulmuştur. AAPD, EAPD ve ADA'nın güncel tavsiyelerine uygun bilgilerin olduğu videoların çok az sayıda olduğu görülmektedir. Videolarda anlatımı gerçekleştiren diş hekimleri daha çok diş fırçalama başlama yaşı ve ebeveyn gözetiminin önemini belirtirken, bireysel kullanıcılar daha çok görsel diş fırçalama yapmıştır. Ayrıca anlatımı gerçekleştiren kişi ile video içerikleri arasında anlamlı ilişki varlığı ayrı ayrı değerlendirildiğinde yalnızca görsel diş fırçalama ile anlatımı gerçekleştiren kişi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. ($p=0,002$)

TARTIŞMA

Diş çürüğü özellikler çocuklarda yüksek prevalansa sahip önemli bir halk sağlığı sorunudur. Günlük şeker alımını sınırlandırmak, düzenli ağız bakım alışkanlıkları kazandırmak, sistemik ve topikal florür uygulamaları diş çürüğü prevalansını azaltmak için etkili yöntemlerdir.¹⁶ Bu bağlamda ebeveynlerin, özellikle annelerin, bebeklik

döneminden itibaren çocuklarının ideal ağız sağlığını korumaya yönelik bilgi ve tutumları, çocukların yetişkinlik dönemlerinde iyi bir ağız sağlığına ve genel sağlığa sahip olmasında çok önemli bir rol oynar.¹⁷ Bu nedenle ebeveynlerin çocukların ağız sağlığını sağlamaya yönelik doğru eğitilmesi ve ağız sağlığını sürdürmeye yönelik bilgilere kolaylıkla ulaşabilmesi gereklidir. Bu amaçla bu çalışma çocukların ağız bakımı ile ilgili bilgiler içeren Türkçe dilinde YouTube videolarının içeriğini inceleyen ve içerdiği bilgilerin ebeveynlere yararlılığını değerlendiren ilk çalışmadır.

Görsel eğitim ebeveynlerin ağız sağlığı ile ilgili bilgilerinin artmasında faydalı bir yöntemdir. Çalışma grubunu annelerin oluşturduğu bir çalışma, video izleme yoluyla annelerin diş hekimliği bilgi düzeylerini oldukça artırabileceğini bildirmiştir.¹⁸ Bu nedenle YouTube videoları ağız sağlığının iyileştirmek için bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Bu çalışmada incelenen videoların %78.8'inde anlatıcının diş hekimi olduğu görülmüştür. Bu sonuç daha önce çocuklarda ortodontik tedavi ile ilgili Türkçe dilinde YouTube videolarını değerlendiren Topsakal ve ark.¹⁹ çalışmasında içerik kaynağının çoğunlukla diş hekimi olması sonucu ile uyumludur. Bu sonuç topluma doğru bilginin aktarılması açısından önemlidir. Ancak video içerikleri değerlendirildiğinde aktarılan bilgilerin yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Önceki bir çalışmada çocuklarda diş fırçalama ile ilgili İngilizce dilinde YouTube videolarını değerlendiren Duman¹² ise incelenen videolarda yanlış bilgi görülmemesine rağmen bilgilerin yeterliliğinin değişken olduğunu bildirmiştir. Ayrıca Duman¹² çalışmasında, bu çalışma ile benzer şekilde yükleme kaynağı ile izleme oranı ve etkileşim indeksi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çocuklarda diş fırçalama ile ilgili İngilizce dilinde en çok izlenen ilk 100 YouTube videosunu analiz eden Alraqiq ve ark.²⁰ videoların çoğunun çocuklar için oluşturulmuş olduğunu ve fırçalama yöntemleri, fırçalama sıklığı ve florürlü diş macununun doğru kullanımı hakkında profesyonel tavsiyelere uygun bilgiler vermek yerine parlak bir gülümsemeye sahip olmanın öneminin vurgulandığını bildirmiştir. Bu çalışmada Alraqiq ve ark.²⁰ yaptığı çalışmadan farklı olarak çizgi film ve müzik içeren çocuklara yönelik videolar ebeveynlerin bilgi edinmek amacıyla tercih etmeyeceği videolar arasında olabileceği düşüncesi ile çalışmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca bu çalışma sonucunda çocuklarda diş fırçalama ile ilgili olarak, diş fırçalama sırasında ebeveyn gözetiminin gerekliliği (%75.5) ve ilk diş sürmesinden itibaren dişlerin fırçalamaya başlanmasının (%63.6) videolarda en çok rastlanan bilgiler olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Duman¹² çalışması sonucunda da diş fırçalama sırasında ebeveyn gözetiminin gerekliliği (%77.7) videolarda en çok bahsedilen konular arasındaydı. Alraqiq ve ark.²⁰ ise videolarda belirtilen en yaygın tavsiyeler, dişlerin günde iki kez fırçalanması ve fırçalama süresinin iki dakika olmasıydı. Bu farklılık çalışmalarda, çalışmaya dahil etme kriterleri, incelenen dil ve inceleme tarihi arasındaki

farklılıklar nedeniyle ortaya çıkmış olabilir. Ayrıca bu çalışma sonucunda çocuklarda diş fırçalama ile ilgili olarak videolarda en az rastlanan bilgiler, diş hekimleri arasında diş ipi kullanım önerisi (%3.8) ve diş fırçasının değişimi için ideal süre (%3.8) iken bireysel kullanıcılar arasında diş ipi kullanım önerisi (%0) olduğu görülmüştür. Çocuklarda dişlerin arayüz temizliğinin sağlanması ile ilgili olarak diş ipi kullanım önerisinin hem bireysel kullanıcılar arasında hem de diş hekimleri arasında en az üzerinde durulan bilgi olması bu konuya gereken önemin verilmemesi ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Arayüz çürüğü özellikle daimi birinci azı dişlerinin sürmesini takiben çocuklarda hızla ilerleyebilen bir durumdur.²² Bu nedenle ebeveynlerin bu konuda uyarılması ve yönlendirilmesi arayüz çürüklerinin önlenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Buna ek olarak bu çalışmada değerlendirilen videolarda bireysel kullanıcıların görsel diş fırçalamaı istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha fazla gösterdiği bulunmuştur. (p=0,002) Diş hekimlerinin de doğru diş fırçalama yöntemini sözel anlatımın yanı sıra görsel olarak da desteklemeleri izleyicinin hem fırçanın ulaşacağı alanları görmesi hem de kullanılması gereken diş macunu miktarını görmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Diş macunları içeriğinde bulunan florürün çürük önleyici etkisi bilinmektedir.²¹ Ayrıca EAPD güncel tavsiyelerinde çocuklara florürlü diş macunu kullanımını önermektedir.³ Bu çalışmada incelenen YouTube videolarının % 9,1'inde, yalnızca 2 diş hekimi ve 1 bireysel kullanıcının florürlü diş macunu kullanım önerisinde bulunduğu görülmüştür. Toplum ağız diş sağlığının iyileştirilmesinde florürlü diş macunu kullanımı ve etkili diş fırçalama konusunda ebeveynlere bilgi verilmesi son derece önemlidir. Böylelikle diş çürüğü küçük yaşlardan itibaren pozitif davranışların kazandırılması ile önlenbilir.

YouTube sağlık ile ilgili bilgi arayan bireyler için sıklıkla kullanılan bir kaynak haline gelmiştir ancak bu platformda sunulan bilgilerin güvenilirliği kontrol edilememektedir.^{10,13,14} Youtube video platformu zaman içinde eklenen, çıkarılan videolarla dinamik bir şekilde yenilenmektedir. Bu çalışmada veri toplama yönteminin anlık olması çalışmanın kısıtlılıkları arasındadır. Ayrıca bu çalışma kapsamında Youtube video platformunda sınırlı sayıda Türkçe video incelenmiştir. İleride yapılacak çalışmalarda, videolarda gösterilen fırçalama tekniklerinin de araştırıldığı daha kapsamlı, daha yüksek sayıda ve farklı dillerde video içeriklerinin de değerlendirilmesi, bu alandaki eksikliklerin diş hekimleri tarafından farkına varılabilmesi ve ebeveynler için kolay, anlaşılır ve doğru bilgileri içeren videolar üretilmeye teşvik edilmesi açısından gereklidir.

SONUÇ

Bu çalışmanın sonucu olarak, çocuklarda diş fırçalama ile ilgili YouTube video platformunda yer alan videoların, ebeveynleri doğru bilgilendirme yönünden oldukça yetersiz olduğu görölmüştür. Videoların çoğunda florürlü diş macun kullanımından, dişlerin arayüzlerinin temizliğinde diş ipi kullanılmasının gerekliliğinden ve diş fırçasının 3-4 ayda bir değiştirmesinin gerekliliğinden bahsedilmemiştir. Bu nedenle, çocuklarda diş fırçalama ile ilgili bilgi edinmek isteyen ebeveynler, YouTube video platformunda yer alan videolardan konu ile ilgili doğru bilgilere ulaşmakta zorluk yaşayabilir. Bu nedenle sağlık çalışanları, ebeveynleri doğru ve güncel bilgileri edinebilmeleri için profesyonel kaynaklara yönlendirmeli ve diş hekimleri bu platformda daha kaliteli içerikler üretmeye özen gösterilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Sun, H. B.; Zhang, W.; Zhou, X. B. Risk Factors associated with Early Childhood Caries. *Chin J Dent Res* 2017;20:97-104.
2. Policy on Early Childhood Caries (ECC): Classifications, Consequences, and Preventive Strategies. *Pediatr Dent* 2016;38:52-54.
3. Toumba, K. J.; Twetman, S.; Splieth, C.; Parnell, C.; van Loveren, C.; Lygidakis, N. Guidelines on the use of fluoride for caries prevention in children: an updated EAPD policy document. *Eur Arch Paediatr Dent* 2019;20:507-516.
4. Mouth healthy: Brushing your teeth <https://www.mouthhealthy.org/en/az-topics/b/brushing-your-teeth>.
5. Hesse, B. W.; Nelson, D. E.; Kreps, G. L.; Croyle, R. T.; Arora, N. K.; Rimer, B. K.; Viswanath, K. Trust and sources of health information: the impact of the Internet and its implications for health care providers: findings from the first Health Information National Trends Survey. *Arch Intern Med* 2005;165:2618-2624.
6. McMullan, M. Patients using the Internet to obtain health information: how this affects the patient-health professional relationship. *Patient Educ Couns* 2006;63:24-28.
7. Davis, T. C.; Williams, M. V.; Marin, E.; Parker, R. M.; Glass, J. Health literacy and cancer communication. *CA Cancer J Clin* 2002;52:134-149.
8. Öztürk, G.; Gümüş, H. Çocuklarda Genel Anestezi Altında Uygulanan Diş Tedavileri ile İlgili YouTube™ Videolarının İçerik Analizi. *Selcuk Dental Journal* 2021;8:140-147.
9. ElKarmi, R.; Hassona, Y.; Taimeh, D.; Scully, C. YouTube as a source for parents' education on early childhood caries. *Int J Paediatr Dent* 2017;27:437-443.
10. Basch, C. H.; Blankenship, E. B.; Goff, M. E.; Yin, J.; Basch, C. E.; DeLeon, A. J.; Fung, I. C. Fluoride-related YouTube videos: A cross-sectional study of video contents by upload sources. *J Dent Hyg* 2018;92:47-53.
11. Alraqiq, H. M.; Zhou, G.; Gorglio, H.; Edelstein, B. L. Analysis of 100 Most-Viewed YouTube Toothbrushing Videos. *J Dent Hyg* 2021;95:32-40.
12. Duman, C. YouTube™ quality as a source for parent education about the oral hygiene of children. *Int J Dent Hyg* 2020;18:261-267.
13. Sampson, M.; Cumber, J.; Li, C.; Pound, C. M.; Fuller, A.; Harrison, D. A systematic review of methods for studying consumer health YouTube videos, with implications for systematic reviews. *PeerJ* 2013;1: e147.
14. Desai, T.; Shariff, A.; Dhingra, V.; Minhas, D.; Eure, M.; Kats, M. Is content really king? An objective analysis of the public's response to medical videos on YouTube. *PLoS One* 2013, 8, e82469.
15. Hassona, Y.; Taimeh, D.; Marahleh, A.; Scully, C. YouTube as a source of information on mouth (oral) cancer. *Oral Dis* 2016;22:202-208.
16. Hale, K. J. Oral health risk assessment timing and establishment of the dental home. *Pediatrics* 2003;111:1113-1116.
17. Saied-Moallemi, Z.; Virtanen, J. I.; Ghofranipour, F.; Murtomaa, H. Influence of mothers' oral health knowledge and attitudes on their children's dental health. *Eur Arch Paediatr Dent* 2008;9:79-83.
18. Alsada, L. H.; Sigal, M. J.; Limeback, H.; Fiege, J.; Kulkarni, G. V. Development and testing of an audio-visual aid for improving infant oral health through primary caregiver education. *J Can Dent Assoc* 2005;71:241a-241h.
19. TOPSAKAL, K. G.; AKSOY, M.; AKBULUT, A. S. Çocuklara Uygulanan Ortodontik Tedavilere İlişkin Youtube Videolarının İçeriklerinin Değerlendirilmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Diş Hekimliği Dergisi*, 2021;3:108-114.
20. Alraqiq, H. M.; Zhou, G.; Gorglio, H.; Edelstein, B. L. Analysis of 100 Most-Viewed YouTube Toothbrushing Videos. *Journal of Dental Hygiene* 2021:95.
21. Walsh, T.; Worthington, H. V.; Glenney, A. M.; Marinho, V. C.; Jeroncic, A. Fluoride toothpastes of different concentrations for preventing dental caries. *Cochrane Database Syst Rev* 2019;3:Cd007868.
22. Vanderas, A. P.; Gizani, S.; Papagiannoulis, L. Progression of proximal caries in children with different caries indices: a 4-year radiographic study. *European archives of paediatric dentistry*, 2006; 7.3:148-152.

Yazışma Adresi:

Şeyma MUSTULOĞLU

E Posta: dtseymaozturk@gmail.com